

טעמא דרבי מאיר כדרב הונא כולי – ר"ה is as ר"מ The reason of

OVERVIEW

מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו maintains that רב הונא If the לווה admits that the שטר was written with his consent (he borrowed the money from the מלוה), however he already repaid the loan; he is not believed. The מלוה can collect the loan from the לווה without authenticating the שטר. Even though, if the לווה would have claimed מזוייף, the מלוה would be required to be מקיים the שטר, nevertheless (according to ר"ה) this of מזוייף is not effective and the לווה must pay if he claims פרעתי.¹ Others argue with רב הונא and maintain that unless the מלוה is מקיים the שטר, the לווה is believed to claim פרעתי with the מזוייף of מגו.

Our גמרא maintains that the reason ר"מ is of the opinion that the עדים are not believed to claim וכו' אנוסים is because ר"מ agrees with רב הונא (that מודה). It is not clear how this explains the reason of ר"מ. There is a dispute between רש"י and תוספות how to explain this גמרא.

פירש בקונטרס² דמירי פלוגתייהו בשמודה לווה שכתבו³ -

explained that the answer why ר"מ maintains that the עדים are not believed is because their argument (between ר"מ ורבנן) is in a case where the לווה admits that he wrote the שטר –

והיינו טעמא דרבי מאיר דאין נאמנים דהואיל ולווה קיימו⁴ לא צריכי תו לעדים -

And that is the reason of ר"מ that the עדים are not believed to claim אנוסים (קטנים ופסולי עדות היינו or) nullify the שטר, but rather the שטר is valid and the מלוה can collect with it, is because since the לווה authenticated the שטר, by admitting that it was written with his consent, **there is no further need for the עדים** to authenticate the שטר, for the לווה already authenticated it by admitting that it was written with his consent –

ולאו אפומייהו מקיים שטרא -

Therefore the שטר is not authenticated by their testimony; but rather by the

¹ See following מודה ד"ה תוספות for reasons why the לווה is not believed with the מזוייף of מגו.

² בד"ה אין.

³ The לווה is claiming that the loan is paid up, and therefore the שטר is void. The עדים are (also) saying the שטר is void; since we were אנוסים there never was a valid שטר. The question here is whether the מלוה is in possession of a valid שטר, which, in turn, will deny the לווה a claim of פרעתי. See 'Thinking it over' # 1.

⁴ קיום. the admission of the לווה makes the שטר; מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו that ר"מ agrees with ר"מ.

admission of the לווה. Once the עדים are not necessary for קיום השטר, there is no שאסר. They are now challenging an independently valid שטר. Their testimony cannot be accepted.

ורבנן סברי צריך לקיימו⁵ -

And the רבנן maintain that it is necessary to authenticate a שטר that the לווה admits to have written; otherwise the לווה can still claim פרעתי, and be exempt from paying. Therefore, this שטר still needs the authentication of the עדים. Without their קיום, the מלוה cannot collect. The עדים are therefore believed with a שאסר; for they could have withheld their entire testimony, and the מלוה would not be able to collect.⁶

Tosfos has a difficulty with this interpretation:

וקשה לרבננו יצחק דאם כן ליפלו בלא עדים בלוה גופיה הואיל וטעמייהו תלוי בלוה -

And the ר"י has a difficulty accepting this interpretation **for if this were so**; that the לווה is admitting to the loan and the argument between ר"מ ורבנן is whether the admission of the לווה is considered a קיום, **let ר"מ ורבנן argue without עדים** claiming that אנוסים היינו כו', but rather they should argue **by the לווה himself**. Their argument should be what the דין is if the לווה claims against a שטר which is not מקויים, **since their reasoning** whether to believe or not to believe (the עדים) **is dependent on the לווה**; whether his admission creates a קיום or not. Nothing is added when we insert עדים in this dispute. According to ר"מ we do not believe the עדים because the admission of the לווה is sufficient קיום.⁷ According to the רבנן we believe the עדים because the admission of the לווה is insufficient קיום. It all depends on the מודה בשטר שכתבו of the לווה. The עדים are superfluous!

Tosfos has an additional question on רש"י:

ועוד דבפרק מי שמת (בבא בתרא דף קנד,ב ושם) משמע דלא פליגי בלוה -

And furthermore it seems from the גמרא in פרק מי שמת that ר"מ ורבנן **do not argue when the לווה** is מודה שכתבו, whether צריך לקיימו or not (as רש"י indicates) –

דקאמר רבי יוחנן שאני אומר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו דברי הכל היא -

For ר"י said, 'that I say that the ruling of א"צ לקיימו all **agree to it'** [we do not consider the מגו of the לווה to claim מזוייף to be sufficient to require קיום].

⁵ מהר"ם ש"ף does not state this. This may be an inference of Tosfos in the understanding of רש"י. See רש"י who maintains that רש"י can follow the opinion of the רשב"ם there in ב"ב. The רשב"ם maintains that פרעתי. In a case (like our משנה) where the עדים support the contention of the לווה that the שטר is invalid, the רבנן maintain that the עדים (together with the לווה) can be פוסל the שטר. עיי"ש היטב. According to the ש"ף all Tosfos questions on רש"י are nonexistent.

⁶ See 'Thinking it over' # 1.

⁷ See 'Thinking it over' # 2.

ופריך והא מפלג פליגי אין נאמנים לפוסלו -

And **challenges** this statement of ר"י **but they do argue** concerning ר"י, מודה בשטר שכתבו וכו' **they are not believed to invalidate** the שטר [the הפה שאסר is insufficient] and the חכמים maintain that they are believed to invalidate the שטר [the הפה שאסר is sufficient]. The גמרא in this question assumes that just as ר"מ ורבנן argue whether the הפה שאסר of the עדים is sufficient to nullify the שטר, they also argue whether the מגו of the לוח is sufficient to nullify the שטר with the claim of פרעתי. To which ר' יוחנן responded and –

אמר ליה אי אילימי עדים לאורועי שטרא איהו כל כמיניה-

said to **if witnesses are sufficiently powerful to nullify a שטר,** (according to the רבנן) **is he (the לוח) also to be believed** and nullify the שטר?! ר"י maintains that when a לוח claims פרעתי, the מגו is not sufficient that we should believe him. However when two עדים claim אנוסים היינו וכו' שאסר, then the הפה שאסר is sufficient to believe the עדים and nullify the שטר (according to the רבנן). We derive from this גמרא that מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ר"מ and the רבנן maintain that (ר"י) both ר"מ and ר"י maintain that the לוח claim לקיימו רבנן and that is the reason why the עדים are לפוסלו נאמנים.

רש"י has one final question on תוספות:

ועוד דהוה לי למימר בדרב הונא קמיפלגי -

And furthermore the גמרא **should have said** that ר"מ ורבנן **are arguing about the ruling of ר"ה**. ר"מ agrees with ר"ה and the רבנן disagree. Why does the גמרא say that דר"מ כדרב הונא?!⁸

now offer his interpretation:

ונראה לרבינו תם ולרבינו יצחק דהכי פירושו טעמא דרבי מאיר כדרב הונא -

And the ר"ת and the ר"י say that this is the interpretation of the answer; **the reason that ר"ה is like ר"מ** maintains that נאמנים ר"מ –

דכמו שאומר רב הונא דלא אמרינן מגו לפסול השטר בלוח -

That just as ר"ה maintains that we do not accept a מגו for the לוח to invalidate the שטר –

הכי נמי אומר רבי מאיר בעדים דאף על גב דאלימי לא פסלי שטרי במגו⁹ -

⁸ The expression כדרב הונא implies that it is similar to (but not exactly the same as) רב הונא. However according to רש"י the reason of ר"מ is precisely ר"ה, not (only) similar to ר"ה.

⁹ According to תוספות we are discussing a case where the לוח is not מודה that he wrote the שטר [the לוח is not claiming פרעתי]. For if the לוח is מודה and we are assuming that לקיימו א"צ, the רבנן would not maintain that the עדים are believed to say אנוסים היינו, after the לוח was מקיים the שטר. On the other hand we cannot assume that the לוח is claiming מזויף. For if the לוח is claiming מזויף then the שטר is worthless (מדרבנן) without קיום. Why would ר"מ maintain that נאמנים, since the עדים have a valid שאסר?! See סוכ"ד אות יג, who

ר"מ says the same thing also applies to עדים who wish to invalidate the לווה; they are not believed; **even though עדים are more powerful** than a לווה, nevertheless **they cannot invalidate a שטר** with the power of a **מגו**, just like the לווה cannot. The רבנן, however maintain (as ר"י explained in ב"ב) that we cannot compare עדים to a לווה. The power of a לווה is limited; therefore his מגו cannot invalidate the שטר. However, עדים are more powerful and they can invalidate a שטר if there is a מגו.

SUMMARY

ר"מ maintains that the dispute between ר"מ ורבנן is in a case where the לווה claims פרעתי. The עדים are not believed to claim היינו אנוסים according to ר"מ, since he maintains that by saying פרעתי the שטר is מקויים. The רבנן maintain that פרעתי is not a קיום, therefore the עדים retain the שאסר הפה. תוספות asks; a) ר"מ ורבנן should argue by the לווה without עדים, b) ר' יוחנן says that בדבר הונא קמיפלגי, and c) it should have said מבשאצ"ל, and ר"מ ורבנן both agree that אין הללו מודה, and ר"מ maintains that neither the לווה nor עדים can invalidate a שטר with a מגו, while the רבנן maintain that עדים can invalidate a שטר with a מגו.

THINKING IT OVER

1. According to רש"י, the לווה admits that the שטר was written with his consent (he claims פרעתי). How can the רבנן maintain that the עדים are believed to testify היינו אנוסים,¹⁰ when the לווה contradicts them and admits that it was written with his consent?¹¹

2. תוספות asks that according to רש"י why do ר"מ ורבנן argue about עדים.¹² Perhaps they argue about עדים to let us know that, according to ר"מ, even if the עדים wish to invalidate the שטר, they are also not believed. Alternatively, they argue by עדים to let us know that even though the לווה admits that it was written with his consent (it was not a situation of אנוסים) and the עדים also admit that כתיב הוא זה, nevertheless the רבנן maintain that they can invalidate the שטר by saying היינו אנוסים?

---

explains that the לווה is not present, or that he (also) claims that היינו אנוסים. See 'Thinking it over' # 2 in the following מודה ד"ה מודה תוספות.

¹⁰ See footnote # 6.

¹¹ See שיטה מקובצת.

¹² See footnote # 7.